

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (1989)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ

ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»,
15310 Αγία Παρασκευή Αττικής
Τηλ: 210 6503556, fax: 210 6511767
e-mail: mkonstan@bio.demokritos.gr

Αρ. Πρωτ.: 03/2013

Ημ/νία: 27/03/2013

Προς: Καθ. Β. Μάγκλαρη, Γενικό Γραμματέα Έρευνας & Τεχνολογίας
Κοιν.: Καθ. Κ. Αρβανιτόπουλο, Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
Καθ. Στ. Κριμιζή, Πρόεδρο του ΕΣΕΤ
Δρα Ν. Κανελλόπουλο, Δ/ντή και Πρόεδρο ΔΣ ΕΚΕΦΕ «Δ»

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Θέμα: Αναφορικά με τα κείμενα που αναρτήθηκαν στον ιστότοπο της ΓΓΕΤ (08/03/2013) με θέμα «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία: Καταλύτες για το Ξεπέρασμα της Κρίσης»

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Ερευνητών του ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος" έλαβε γνώση της ανακοίνωσης στην αγγλική γλώσσα¹ που αναρτήθηκε πρόσφατα (8/3/2013) στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ και που αντικαταστάθηκε στη συνέχεια την ίδια μέρα με μια τροποποιημένη έκδοση στα ελληνικά². Οι δύο αυτές εκδοχές της ανακοίνωσης προκάλεσαν δικαίως έντονες διαμαρτυρίες στην ερευνητική κοινότητα τόσο για τις παραπλανητικές, ή τουλάχιστον ασαφείς διατυπώσεις τους όσον αφορά στην συνεισφορά του ερευνητικού ιστού στην οικονομική ανάπτυξη της Χώρας, όσο και για την προχειρότητα των αναλύσεων, που παρουσιάζονται για τη στήριξη μιας πρότασης αναδιάρθρωσης που επιδιώκει να θεραπεύσει τα δεινά του ερευνητικού "οικοσυστήματος".

Ο τίτλος της ανακοίνωσης («Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη & Καινοτομία: Καταλύτες για το Ξεπέρασμα της Κρίσης») είναι ελκυστικός και επίκαιρος αλλά το περιεχόμενο της αποτελεί ένα υπόμνημα υπαρξιακής υπόστασης για την ΓΓΕΤ παρά μία τεκμηριωμένη μελέτη της συνεισφοράς και των παραμέτρων επίδοσης του ερευνητικού συστήματος.

Η ΓΓΕΤ παρουσιάζει έτσι λεπτομερώς τον εξαιρετικά κρίσιμο ρόλο της στη σημερινή εποχή, τονίζει την απολύτως αναγκαία αξιοποίηση των λειτουργικών δομών και της συσσωρευμένης τεχνογνωσίας της, τη διαχρονική συνεισφορά της στην προώθηση της Έρευνας και της Καινοτομίας, καθώς και τα πεδία παρέμβασης της, όπου υπογραμμίζεται πρωτίστως ότι είναι αυτή που "σχεδιάζει την πολιτική της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας για την Ελλάδα". Μέσα σε όλα τα υπομνηματικά στοιχεία που υπερασπίζονται την ύπαρξη της ΓΓΕΤ, ανακοινώνεται ότι η ΓΓΕΤ προωθεί την αναδιάρθρωση του ερευνητικού "οικοσυστήματος" υποστηρίζοντας την δημιουργία ενός ευέλικτου οργανωτικού σχήματος «ομοσπονδιοποίησης» για τους Ερευνητικούς και Τεχνολογικούς Φορείς.

Λαμβάνοντας γνώση του περιεχομένου της ανακοίνωσης, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να διαβάσει κανείς την περίληψη που την συνοδεύει και κυρίως την παράγραφο όπου επιχειρείται να δικαιολογηθεί η ανάγκη μιας αναδιάρθρωσης του ελληνικού ερευνητικού ιστού. Και στις δυο εκδοχές (αγγλική³ και ελληνική⁴)

¹ http://www.gsrt.gr/News/Files/New670/GSRT_SummaryProfile.pdf

² http://www.gsrt.gr/News/Files/New670/GSRT_SummaryProfile_EL_2013_03_08.pdf

³ «The Greek research ecosystem, despite being extremely competitive - having gained top positions in the European and worldwide rankings (...) - has not been able to have an equally significant impact on strategic sectors of the Greek economy (e.g. ICT, Energy). Moreover, it has not been able to impede an increasing brain drain of skilled young talents during the current economic crisis. That makes the restructuring and further evolution of the Greek Research and Innovation system absolutely urgent.»

⁴ «Ο ελληνικός ερευνητικός ιστός, εξόχως ανταγωνιστικός - έχοντας κατακτήσει υψηλές θέσεις στην Ευρωπαϊκή και παγκόσμια κατάταξη (βλ.

Ανταγωνιστικά Κοινωνικά Προγράμματα Πλαίσια) παραμένει ουσιαστικά αναξιόποιος για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και την αναστροφή

τονίζεται ότι ο ερευνητικός ιστός δεν έχει καταφέρει να συμβάλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και να αποτρέψει την αυξανόμενη μετανάστευση ταλαντούχων νέων επιστημόνων. Βάσει των υπομνηματικών στοιχείων της ΓΓΕΤ που παρουσιάζονται στην ανακοίνωση⁵, μπορεί να αναρωτηθεί κανείς σε τι οφείλεται πραγματικά μια τέτοια κατάσταση. Μήπως θα ήταν πιο αντικειμενικό η έμφαση να δοθεί στην ίδια την πολιτική της ΓΓΕΤ και γενικότερα στις επιλογές/αποφάσεις και τις θεσμικές στρεβλώσεις της Πολιτείας αντί οι ευθύνες να αποδίδονται στον ερευνητικό ιστό στο σύνολο του;

Εμείς ως ερευνητές θεωρούμε ότι τα δεινά του ερευνητικού "οικοσυστήματος" συνδέονται:

(1) με τη συνεχή μείωση της κρατικής χρηματοδότησης για την έρευνα που συρρικνώνεται στο 0.5% του ΑΕΠ και παραμένει μία από τις χαμηλότερες των αναπτυγμένων χωρών,

(2) με τις συνεχιζόμενες περικοπές των τακτικών προϋπολογισμών των Ερευνητικών Κέντρων που δεν φτάνουν σήμερα να εξασφαλίσουν τα βασικά λειτουργικά έξοδα και τους μισθούς του τακτικού προσωπικού,

(3) με τους σημερινούς εξευτελιστικούς μισθούς οι οποίοι απέχουν πολύ από το να είναι ελκυστικοί για τους νέους και ώριμους επιστήμονες,

(4) με την κατάργηση των οργανικών θέσεων και τη μη πρόσληψη νέων ερευνητών,

(5) με την έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού για την Έρευνα που να βασίζεται σε μια τεκμηριωμένη μελέτη με ξεκάθαρους στόχους,

(6) την απουσία κατάλληλων πολιτικών και κρατικών μηχανισμών για την ορθολογική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων,

(7) την έλλειψη επαρκών δράσεων που να προσελκύουν τον παραγωγικό τομέα προς καινοτόμες δραστηριότητες και να ενθαρρύνουν τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών οντοτήτων, και τέλος

8) με την αυξανόμενη γραφειοκρατία που έχει φτάσει στο ζενίθ του παραλογισμού (στο ζενίθ του εφιάλτη για τους επιστημονικούς υπευθύνους των ελληνικών ανταγωνιστικών προγραμμάτων) λόγω και των πρόσφατων νομοθετικών ρυθμίσεων [νέα ΥΠΑΣΥΔ για τη διαχείριση έργων ΕΣΠΑ (ΦΕΚ 292/ 13/02/2013)].

Είναι προφανές ότι για τα ανωτέρω που δεν αναφέρονται στην ανακοίνωση της ΓΓΕΤ, αφήνοντας έτσι σοβαρές απορίες για το σκοπό και τα ενδεχόμενα οφέλη της προτεινόμενης «ομοσπονδοποίησης» του ερευνητικού συστήματος, ευθύνεται η Πολιτεία που ορίζει το πλαίσιο λειτουργίας και αξιοποίησης του ερευνητικού ιστού.

Κε. Γενικέ, έχετε αναρωτηθεί ποτέ γιατί, όπως διατυπώνεται στην περίληψη της ανακοίνωσης, ο ελληνικός ερευνητικός ιστός είναι εξόχως ανταγωνιστικός - έχοντας κατακτήσει υψηλές θέσεις στην Ευρωπαϊκή και παγκόσμια κατάταξη, κάτι που τονίζεται και στις αξιολογήσεις των Ερευνητικών Ινστιτούτων της Χώρας από διεθνείς επιτροπές (1995, 2000, 2005) και στην πιο πρόσφατη έκθεση της RAND Europe⁶ (Σεπτέμβριος 2011); Αυτές οι επιτυχίες οφείλονται όχι σε ένα γενικευμένο ερευνητικό "οικοσύστημα" αλλά στους ίδιους τους ερευνητές, σε αυτό το αφοσιωμένο και έμπιστο ερευνητικό δυναμικό της Χώρας (όπως τονίζεται στην έκθεση της RAND) που με μεράκι και θυσίες, κατάφερε όχι μόνο να κρατήσει την Ελλάδα σε ένα ιδιαίτερο υψηλό επιστημονικό επίπεδο άλλα και να φέρνει στην Χώρα, μέσω διεθνών ανταγωνιστικών προγραμμάτων, χρηματοδότηση που στην περίπτωση των Ερευνητικών Κέντρων της ΓΓΕΤ ανέρχεται στο τριπλάσιο των

ενός έντονου, κατά τα τελευταία χρόνια, μεταναστευτικού κύματος αξιόλογου ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα πολύτιμου στις σημερινές συνθήκες κρίσης (brain drain). Είναι επομένως αναγκαία η αναδιάρθρωσή και περαιτέρω εξέλιξη του.»

⁵ Βλ. ιδιαίτερα τα παρακάτω πεδία παρέμβασης της ΓΓΕΤ (σ.14):

Σχεδιάζει την πολιτική της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας για την Ελλάδα, η οποία υλοποιείται μέσω ανταγωνιστικών Ε&Τ προγραμμάτων ενισχύοντας τις ερευνητικές δραστηριότητες των ερευνητικών και παραγωγικών φορέων σε τομείς σημαντικούς για την ελληνική οικονομία και τη βελτίωση της ζωής του πολίτη.

Εξασφαλίζει την **συνεκτικότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης της Έρευνας και της Καινοτομίας** ως πυλώνων για την προώθηση της συμβολής της επιστήμης και του πολιτισμού στην οικονομία της γνώσης.

Προωθεί τη μεταφορά και τη διάχυση προηγμένων τεχνολογιών προς τους παραγωγικούς φορείς της χώρας και τη μετατροπή των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε προϊόντα και υπηρεσίες που αξιοποιούνται από νέες επιχειρηματικές οντότητες.

Συμβάλλει στην ενίσχυση του ερευνητικού δυναμικού της χώρας και την αντιμετώπιση της επιστημονικής μετανάστευσης μέσω της υλοποίησης σημαντικών προγραμμάτων.

Ενισχύει την απασχόληση νέων επιστημόνων υψηλών προσόντων στις επιχειρήσεις, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της ανεργίας και στην προώθηση της καινοτομίας των επιχειρήσεων.

⁶ A rapid review of the Greek research and development system, J. Grant, T. Ling, D. Potoglou, D. May Culley, DB-631-MEGR, September 2011, A report prepared by RAND Europe for the Greek Ministry of Education, Lifelong Learning and Religious Affairs. Βλ. σσ13-14: "(...) ένα από τα καθοριστικά χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος Ε&Α είναι η επιτυχία του στη διασφάλιση χρηματοδότησης από την ΕΕ. (...) το ΙΤΕ και ο **Δημόκριτος βρίσκονται μέσα στο ανώτερο 1% των πιο κεντρικών παραγόντων** (δηλ. συνεργατών) σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση στους τομείς της Ποιότητας Ζωής, της Κοινωνίας της Πληροφορίας, της Ανταγωνιστικής και Βιώσιμης Ανάπτυξης και Ενέργειας. Επίσης, το ΕΚΕΤΑ ανήκει στο ανώτερο 1% των πιο κεντρικών παραγόντων στην Ποιότητα Ζωής και στην Κοινωνία της Πληροφορίας και στο ανώτερο 5% στον τομέα της Κοινωνικό-οικονομικής Έρευνας. Η κατάταξη αυτή είναι για 54.641 οργανισμούς."

τακτικών προϋπολογισμών, και με αυτό τον τρόπο να εξασφαλίζει και την εργασία νέων επιστημόνων μειώνοντας έτσι προσωρινά το τραγικό κύμα μετανάστευσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην αγγλική εκδοχή της ανακοίνωσης τονίζεται η «ευρεία αποδοχή» από την ερευνητική κοινότητα της προτεινόμενης αναδιάρθρωσης του ερευνητικού "οικοσυστήματος". Παρόλο που στην ελληνική εκδοχή υπογραμμίζεται με ποιο ήπιο τρόπο ότι "η συγκεκριμένη πρόταση αναμένεται να συσπειρώσει την ευρύτερη ερευνητική κοινότητα", είναι γεγονός ότι η ερευνητική κοινότητα δεν έχει λάβει ποτέ επίσημη γνώση του περιεχομένου μιας τέτοιας πρότασης εκτός από επιγραμματικές πληροφορίες που προέρχονται από την Ένωση Ελλήνων Ερευνητών.

Στις 20/3/2013 μία νέα ανάρτηση στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ φαίνεται να ξεχνά ίσως προσωρινά την «ομοσπονδιοποίηση» του ερευνητικού ιστού και αναφέρεται σε κοινοπρακτικά σχήματα των ΑΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων όπου και πάλι η ΓΓΕΤ «θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο διερευνώντας και προωθώντας συνέργιες με καινοτόμες δυνάμεις του ευρύτερου παραγωγικού τομέα». (http://www.gsrt.gr/central.aspx?sId=110I458I1163I646I453967&olID=750&neID=589&neTa=1_674&ncID=0&neHC=0&tbid=0&lrID=2&oldUIID=a1750I0I119I428I1089I0I1&actionID=load&JScript=1)

Κε Γενικέ, είναι καθήκον σας να παρουσιάσετε με σαφή τρόπο στην ερευνητική κοινότητα το όραμα και τους στόχους του σχεδίου σας για την αναδιάρθρωση του ερευνητικού ιστού. Εξυπακούεται ότι μια τέτοια πρόταση, η οποία θα πρέπει να τονίσουμε ότι αποτελεί την 3^η κατά σειρά αναδιάρθρωση του ερευνητικού ιστού, θα πρέπει να συνοδεύεται από μία αξιολόγηση και ανάλυση όλων των συνιστωσών συμπεριλαμβανομένων όχι μόνο αυτών που αφορούν στην απόδοση των ερευνητικών κέντρων αλλά και αυτών που σχετίζονται με τις επιλογές και τις κατευθυντήριες γραμμές της Πολιτείας καθώς και με τις δυσλειτουργίες των εποπτικών αρχών και τις στρεβλώσεις των κρατικών μηχανισμών. Δεν θα ήθελε κανείς να πιστεύει ότι οι προτάσεις σας για ένα Ομοσπονδιακό Σχήμα Έρευνας και Τεχνολογίας βασίζονται σε μεταρρυθμίσεις που εξυπηρετούν άλλους σκοπούς όπως για παράδειγμα τη μείωση των δημοσίων υπάλληλων (όπως το επιβάλλει η Τρόικα) μέσω της μετατροπής του νομικού καθεστώτος δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) των εποπτευόμενων φορέων της ΓΓΕΤ σε νομικό καθεστώς ιδιωτικού δικαίου.

Η άμεση συμμετοχή των ερευνητών σε οποιοδήποτε έργο μεταρρυθμίσεων του πλαισίου λειτουργίας του ερευνητικού ιστού είναι απαραίτητη και ουσιαστική. Συνιστά τη βασική δημοκρατική πράξη μέσα και μέσω της οποίας διαμορφώνονται απόψεις, ιδέες και προτάσεις που οδηγούν σε ρεαλιστικές και παραγωγικές μεταρρυθμίσεις. Για την αποτελεσματική και καταλυτική συμμετοχή της πρέπει πρώτα η ερευνητική κοινότητα να αντιληφθεί με σαφήνεια το όραμα και τους στόχους που εμπνέουν ένα τέτοιο έργο και στη συνέχεια να δημιουργηθεί το βασικό και απαραίτητο πλαίσιο αλληλεπίδρασης εποπτικών αρχών και εποπτευόμενων φορέων. Επιπλέον δεν πρέπει να παραγνωριστεί και ο θεσμικός ρόλος του ΕΣΕΤ ως προς τους κύριους κατευθυντήριους άξονες πολιτικής στον τομέα της Έρευνας και της Τεχνολογίας.

Η ερευνητική κοινότητα περιμένει από εσάς να δράσετε ορθολογικά και συνεργατικά για τη βελτίωση του ερευνητικού ιστού ώστε να αξιοποιηθεί ουσιαστικά η δυναμική των ερευνητών για μια πραγματική κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη της Χώρας, βασισμένη στην επιστημονική δημιουργία και την καινοτομία. **Ως δημόσιοι λειτουργοί οι Ερευνητές του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος» δηλώνουν απολύτως αντίθετοι σε οποιαδήποτε αναδιάρθρωση του νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας του ερευνητικού ιστού που θα οδηγούσε στην αλλοίωση του δημόσιου και ακαδημαϊκού χαρακτήρα της Έρευνας και στην ποιοτική της υποβάθμιση.**

Με εκτίμηση

Για το Δ.Σ. του Σ.Ε.Δ.

Η Πρόεδρος

Μ. Κωνσταντοπούλου

Ο Γεν. Γραμματέας

Ν. Γλέζος